

I Alt er der saaledes paa disse tre Staters Obligationer i et Aar lidt et samlet Tab af omtr. 350 Mill. Rdl. Og selv om, som ovenfor berørt, de respektive Kjøbere ikke virkelig have lidt Tab af tilsvarende Størrelse, maa det erindres, at «Folk, hvis Papirer ere stegne i Værdi og i længere Tid have holdt sig paa dette højere Punkt, begynde at anse sig for saa meget rigere og at indrette sig i Overensstemmelse hermed, saa at et betydeligt Fald i Kurserne berører deres Stilling og pekuniære Forhold ganske paa lignende Maade, som det berører dem, der virkelig have kjøbt til den høje Pris. En saadan Forandring i Markedsværdien er derfor ingen Bagatel, og Muligheden deraf er en Risiko, som en forsigtig Kapitalist fremfor Alt skulde se at undgaa.»

Nationaløkonomisk Forening

afholdt Møde Fredagen d. 13 Februar. Statsrevisor Gad, der ledede Forhandlingerne, foreslog paa Bestyrelsens Vegne følgende nye Medlemmer: Grossererne Alfred Hansen og Harald Hansen, Folketingets Formand, Birkedommer Krabbe, Baron Gedalia, Folketingsmand, Redaktør Vogelius, Skolebestyrer, Kand. jur. Rasmussen og Landinspektør S. Ring, hvilke Medlemmer optoges uden Forhandling. Aftenens Forhandlingsemne, hvad kan der gøres for at udbrede Kundskab til Nationaløkonomien særlig gennem Undervisningen?, indledes af Professor Will. Scharling.

Professor Scharling ytrede, at det kun var hans Hensigt at give en Indledning til Diskussionen, hvorimod han ikke agtede at stille positive Forslag. Han ansaa en Drøftelse af det foreliggende Emne for meget ønskelig, da der her igjennem kunde fremsættes forskjellige Anskuelser fra mange Sider og flere vigtige Punkter kunde blive fremdragne. — Man trængte i høj Grad her i Danmark til Udbredelsen af økonomiske Kundskaber; men for Tiden var Undervisningen i Nationaløkonomi væsentlig indskrænket til Universitetet. At virke paa det store

Publikum gennem Pressen og Udbredelsen af økonomiske Skrifter kunde vel være ønskeligt; men det var dog tvivlsomt, om der direkte vilde komme Meget ud af Foranstaltninger i denne Retning. Ulykken var, at vi vare for magelige: Mange vare ganske vist tilbøjelige til at erhverve økonomiske Kundskaber, men paa den Betingelse, at det kunde ske paa en nem Maade. Nu skulde imidlertid Læsningen af økonomiske Skrifter netop paavirke den hele Tænkning; thi det, det gjælder om, er netop at paavirke Opfattelsen og Forstaaelsen af de Fænomener, der vise sig rundt om os, og af de Forhold, hvori vi selv leve og virke. Folk havde vel ikke Noget imod at læse smaa Afhandlinger om forskjellige økonomiske Spørgsmaal; men de Færreste, hvis økonomiske Studier havde indskrænket sig hertil, vare i Stand til selv at drage Konsekventserne af det Læste, at se for Exempel, at Spørgsmaalet om Frihandel allerede laa besvaret i det, de havde læst om Arbejdsdelingen. hovedspørgsmaalet maatte derfor være, om der kunde gjøres Noget for at udbrede økonomisk Kundskab gennem Undervisningen. Først vilde Opmærksomheden rette sig imod Universitetet, og man vilde spørge, om der ikke fra Professorernes Side kunde gjøres Noget for at drage Publikum til sig. Af nærliggende Grunde skulde Taleren imidlertid ikke gaa nøjere ind paa denne Tanke; kun maatte han bemærke, at for hans Vedkommende havde hans Tid hidtil været saa optaget af, hvad det egentlige Examensstudium krævede, at det ikke havde været ham vel muligt at gjøre mere i saa Henseende, end han havde gjort. Dernæst maatte det tages i Betragtning, at der ikke hos os var stor Tilbøjelighed for frie Studier; ellers vilde det jo ligge nær for de juridiske Studerende at høre nogle økonomiske Forelæsninger. Noget, der ogsaa meget bidrog til at man afholdt sig fra at lægge sig efter Nationaløkonomien, var den Omstændighed, at der ved Besættelsen af administrative Poster ikke toges noget Hensyn til økonomiske Kundskaber. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Indførelse af Nationaløkonomi ved den juridiske Examen, bemærkede Taleren, at han i sin Tid havde stillet Forslag herom, idet han havde foreslaaet, at Statistik blev afløst af Natio-

naløkonomi, da han var overbevist om, at selv et kort Kursus heri vilde gavne langt bedre end den Smule Statistik, der var bleven fordret ved den juridiske Examen. Dette Forslag var imidlertid blevet afvist, idet man gjorde gjældende, at det netop gjaldt at lette denne Examen, saa at der ikke kunde være Tale om at føje nye Fag til. Der kunde ogsaa være Tale om at indføre Nationaløkonomien ved den filosofiske Examen. Ogsaa i denne Retning havde han i sin Tid stillet Forslag, og han havde i en Artikel i «Fædrelandet» ført Ordet for denne Tanke. Økonomien, der jo selv var et filosofisk Fag, egnede sig netop fortrinligt til at blive Del af den filosofiske Examen; men Forslaget var dog bleven afvist af samme Grund som ved den juridiske Examen. Saa stod der da tilbage at undersøge om Nationaløkonomien lod sig indføre i Skolerne, om den var et Fag, der egnede sig for dem? Ja, ganske sikkert! Naturligvis maatte den her læres paa en anden Maade end ved Universitetet; men det gjaldt jo om alle Studier. Taleren nærede ikke mindste Tvivl om, at der lod sig udarbejde en nationaløkonomisk Lærebog, der med Held kunde bruges i Skolerne. Paa hvilket Punkt i Skolerne burde dette Studium imidlertid indføres? I de lærde Skoler lod det sig vanskelig gøre; Tiden var her for optaget dertil; men her behøvedes det heller ikke saa meget, naar alle de Studerende paa et senere Stadium kom til at lære Nationaløkonomi. Anderledes forholdt det sig i de andre Skoler. I alle andre Skoler, endog i Almueskoler, burde Nationaløkonomi indføres; kun skulde naturligvis Studiet heraf afpasses efter de forskjellige Forhold. Det var af største Vigtighed, at Børn af alle Samfundsklasser blev underviste i de økonomiske Hovedpunkter, der vare bestemmende for deres egen Stilling i Livet og deres hele fremtidige Virken. Den praktiske Vanskelighed ved Indførelsen af dette Studium laa navnlig deri, at det i Øjeblikket var umuligt at faa de fornødne Lærerkrafter; men derfor var det saameget vigtigere, at Økonomien snart fik Indpas som almindelig Læregjenstand ved Universitetet. Ved Almueskolen maatte Undervisningen besørges af de almindelige Skolelærere, og derfor var det nødvendigt, at Økonomien indførtes ved Seminariene.

Der maatte i det Hele gjøres overmaade meget, inden Økonomien lod sig indføre i Skolerne. I denne Retning, altsaa mere indirekte, havde Udbredelsen af økonomiske Skrifter stor Betydning, da der herved kunde naas det, der i Øjeblikket var Hovedsagen, at give Folk Interesse for Sagen. — Et Spørgsmaal, der her særlig maatte paatvinge sig, var dette: Kan Nationaløkonomisk Forening gjøre Noget i den foreliggende Sag? Foreningen havde ganske vist ikke mange Kræfter at raade over; men Noget lod der sig dog vist gjøre. Var det f. Ex. ikke muligt, at det blev gjort til Regel, eller at der i alt Fald blev gjort Forsøg paa at holde nationaløkonomiske Møder rundt om i Kjøbstæderne? Det var sandsynligt, at saadanne Møder der vilde tildrage sig betydelig mere Opmærksomhed end i Hovedstaden. Og det var meget rimeligt, at Møder i Kjøbstæderne vilde kunne give rige Frugter. — Taleren sluttede med at fastsætte, at de Punkter, ved hvilke Diskussionen navnlig burde fæste sig var disse: Hvor skal man begynde? og hvor vidt skal man gaa?

Folketingsmand Fr. Bajer var Scharling taknemmelig, fordi han havde bragt Spørgsmaalet om Udbredelse af nationaløkonomisk Kundskab paa Bane. Nationaløkonomien vilde tilsidst bane sig Vej, om den end havde mange Vanskeligheder at overvinde. Forholdene vare nu for den omtrent som de i tidligere Tider havde været for Naturvidenskaberne: ogsaa de havde haft Vanskeligheder at overvinde; men tilsidst vare de dog gaaede af med Sejren. De Forhandlinger, der førtes her i Foreningen, burde føres videre ud: til pædagogisk Selskab, til Skolemøder osv.; thi det, det gjaldt om, var at bearbejde den offentlige Mening. Indførelsen af Nationaløkonomien i Skolerne vilde sikkert støde paa mange Indvendinger, særlig fra Skolemænd; de vilde indvende, at der ikke er Plads hertil i Skolerne, og at man manglede de fornødne Lærerkræfter. Med Hensyn til Pladsen skulde han dog bemærke, at det sikkert blev nødvendigt at kaste noget af den gamle Ballast overbord: i de lærde Skoler vilde det vel navnlig blive de gamle Sprog, i Almueskolerne derimod noget af Religionsundervisningen. I Folkehøjskolerne var der dog allerede Plads til Natio-

naløkonomien: paa Hindholm blev den f. Ex. foredraget, og med Held. Hvad Lærerne angik, behøvede de ikke at besidde stor Lærdom; det, det navnlig kom an paa, var, at de forstod at undervise i Faget og at «popularisere», — en Evne, som vistnok mange endog meget dygtige statsvidenskabelige Kandidater savnede. At foredrage Økonomien paa den rette Maade var ikke let; man maatte beflitte sig paa ikke at gaa tørt ræsonnerende frem, hvorimod den Bastiat'ske Maade var fortrinlig. Naturligvis burde man ikke ligefrem oversætte Bastiat; men man burde lokalisere ham ved at fremdrage Exempler, der laa Tilhørerne nær. Navnlig gennem Samtaler burde man søge at meddele økonomiske Kundskaber. Vilde man skaffe Nationaløkonomien Indgang i Skolerne, maatte man se at tilvejebringe de nødvendige Lærerkrafter. I de lærde Skoler kunde der bruges statsvidenskabelige Kandidater, i Almueskolerne derimod Seminarister, og skulde Nationaløkonomien trænge ind her, blev det nødvendigt, at der undervistes heri paa Seminarierne. At man kunde begynde paa et meget tidligt Stadium saas i England, hvor navnlig Wm. Ellis havde udrettet meget ved sine Skrifter. (Taleren havde medbragt et Exemplar af hans «Progressive lessons in social science»).

Skolebestyrer, Kand. jur. Rasmussen meddelte, at han allerede i ikke saa kort Tid havde givet Undervisning i Nationaløkonomi i sin Skole. Navnlig havde det været ham om at gjøre at forene denne Undervisning med Livet, og derfor havde han ikke afsat bestemte Timer hertil. Han begyndte fra Begyndelsen af med denne Undervisning; han fremdrog Billeder, der vare let fattelige for Børnene, og benyttede de Lejligheder, der bød sig til, til at faa økonomiske Samtaler i Gang med Børnene. Det nys forefaldne Bedrageri i Nationalbanken havde saaledes været en fortrinlig Anledning til at faa en Samtale i Gang om, hvad der forstodes ved Seddelpenge og om alle de Spørgsmaal, der stod i Forbindelse hermed. Ved paa denne Maade at benytte sig af, hvad der faldt for, kom Børnene til at gaa tænkende gennem Livet. Det var i denne Henseende, at Undervisning i Nationaløkonomi var af saa stor Vigtighed. Hvad de fremhævede Vanskeligheder angik, maatte han be-

mærke, at naar der kun lidt rigeligt kunde raades over Lærerkrafter, vilde der nok blive Plads for Nationaløkonomien. Kun skulde man vogte sig for at begynde med for meget; det var langt bedre at begynde med lidt, saa vilde Faget nok efterhaanden trænge sig frem af sig selv. I de lærde Skoler vilde det maaske blive vanskeligst at finde Plads; men i Almueskolerne lod det sig meget vel gjøre, i alt Fald naar man indskrænkede Religionsundervisningen. At foreslaa dette kunde rigtignok give Anledning til Misforstaaelse, idet Folk vilde opfatte en Indskrænkning af Religionsundervisningen som et Angreb paa Kristendommen; men han maatte dog hævde, at den religiøse Følelse ingenlunde vilde skades derved, at der toges lidt af Religionsundervisningen og gaves til Nationaløkonomien. Nationaløkonomien burde optages som et Fag ved Skolelærerexamen; thi det var nødvendigt, at Undervisningen heri blev besørget af Skolelærerne, da Studenter, fordi de i Almindelighed stode vel fremmede ligeoverfor Børnene, ikke godt egnede sig hertil. Derimod havde Seminaristerne dog som oftest i alt Fald noget Begreb om at undervise. Hvad Seminaristerne derimod manglede, hvorimod Studenterne vare i Besiddelse heraf, var en mere almindelig Dannelse; men lykkedes det at bringe Økonomien ind paa Seminarierne, vilde dette være i høj Grad dannende for Seminaristerne. Skulde det lykkes, vilde der imidlertid udkræves megen Agitation, navnlig gjennem Pressen og offentlige Møder af Nationaløkonomisk Forening.

Professor Frederiksen var enig med Rasmussen i, at Nationaløkonomien allerede nu lod sig indføre i Almueskolerne; men endnu mere talte for, at den blev optaget i de lærde Skoler. Hvorledes var det overhovedet muligt, at der der kunde undervises uden at henvise til Økonomien? Hvorledes kunde særlig Historien læres uden Forstaaelse af Økonomien? Naar man indvendte, at der manglede Tid, saa beroede dette navnlig paa den uheldige Maade, hvorpaa man hos os opfattede de derhen hørende Forhold. Undervisningen dreves i vore Skoler paa en til Dels fejlagtig Maade. Uagtet han havde gaaet i en af Landets bedste Skoler, havde han herfra medbragt

et Indtryk af sløvende Timer, Propning og Udenadslæsning. Det, der gjorde, at den engelske Skole stod saa langt over vor, var at der dør arbejdedes paa egen Haand af Børnene. Ligesom der spildtes en uhyre Tid i vore Skoler, saaledes ogsaa ved Universitetet. Ved ethvert Studium her spildtes der et Par Aar. Der kunde godt blive Plads for Nationaløkonomien ved den juridiske Examen. Lagdes Seminarierne hen under Universitetet, vilde der maaske i flere Retninger vindes herved. Forøvrigt undervistes der allerede i Økonomi i flere andre Skoler end Folkehøjskolerne, saaledes ved Handelsakademierne. Ogsaa Generalstabs eleverne fik Undervisning heri; men her saa man atter den gamle Tilbøjelighed til at ville lære mange forskellige Ting i Steden for Meget. I Steden for kun at holde sig til Økonomien, gav man her ogsaa Undervisning i Statistik og i et saadant underordnet Fag som Finansvidenskab. Ogsaa ved den foreslaaede Plan til teknisk Undervisning havde man anbefalet at optage Økonomi som Fag. Uagtet der saaledes allerede paa adskillige Steder undervistes heri, maatte det dog siges, at vi stod meget langt tilbage. — Naar Scharling havde foreslaaet Afholdelsen af Møder i Kjøbstæderne, saa maatte man dog vist først have Emner, der kunde antages at henlede Befolkningens Opmærksomhed paa Møderne. En Debat om Frihandelssagen i saadanne Byer som Aarhus og Odense vilde maaske være ganske heldig.

M. Goldschmidt henviste til de Ellis'ske Skoler i London. Mr. Ellis var og er endnu Direktør for en Sø-Assurance, men havde allerede for over tredive Aar siden begyndt at arbejde for Gjennemførelsen af sine Anskuelser om en fornuftig Skoleundervisning. Han havde givet Timer i private og offentlige Skoler, opdraget Lærere efter sit System og med en Bekostning af 20,000 L. St. selv oprettet Skoler, der nu vare i Stand til at bære sig selv. En væsentlig Del af Undervisningen var *the social science*, den sociale Videnskab, hvis Formaal er at aabne Elevernes Øjne for de Love, der styre det virkelige, praktiske Liv. Taleren havde besøgt Mr. Ellis's Skoler i Aaret 1852 (og den Gang givet en Beretning om dem i «Nord og

Syd»);*) han havde senere med stor Glæde gjentaget Besøgene, sidste Gang 1873, og han havde af Folk, som turde antages at dømme med Kyndighed og Upartiskhed hørt udtale, at paa de fleste Steder i England, hvor under de senere Aars Arbejder-Kampe noget særlig Dygtigt havde vist sig i de hæftige Debatter, kunde Sporet følges tilbage til de Ellis'ske Skoler. Om et Par begavede unge Mænd kunde sendes til London for at studere det Ellis'ske System og mulig bringe det i Anvendelse her hjemme, var en kjær Tanke, som Taleren blot kunde henstille; men Mr. Ellis havde jo ogsaa udgivet en Del Bøger, der begyndte med Nationaløkonomiens ABC og gik videre, opad, til vanskeligere Opgaver. I den Tanke, at Diskussionen i Foreningen vilde føre til, at man ogsaa her hjemme vilde begynde med Begyndelsen og udgive en nationaløkonomisk ABC og derved skabe et Grundlag for, at Folkets Mængde kunde med Interesse og Udbytte følge Diskussioner af denne Art, tilbød Taleren nogle af de nævnte Ellis'ske Skrifter til Brug for Bestyrelsen eller for den Komite, man maaske vilde vælge for ad Offentlighedens Vej at gjøre Sagen Nytte.

Gad udtalte Foreningens Tak for dette Tilbud.

Bajer gjorde opmærksom paa, at for at paavirke Menigmand var det især vigtigt for Sagen at vinde Seminarister, som vare udgaaede fra Menigmands egne Rækker, og hvis Ord netop derfor vakte større Tillid hos og havde stærkere Indflydelse paa disse Samfundslag.

Professor Matzen vilde ikke nægte, at det kunde være ønskeligt at være i Besiddelse af nationaløkonomiske Kundskaber ligesom af alle andre Kundskaber; men man burde være varsom med Hensyn til de Fordringer, man opstillede i denne Retning. Det havde unægtelig gjort et underligt Indtryk paa ham at høre, at man endog vilde have Økonomien optaget som Fag i Almueskolen, uagtet det var knap nok, at Børnene der kunde læse! Der var sikkert mange andre Ting, der sna-

*) Til den meget oplysende Artikel «Mr. Ellis» i «Nord og Syd» ny R. 2 Bd. tillader Red. at henvise Læsere, der ønske Oplysning om de Ellis'ske Skoler.

rere burde dyrkes i Almueskolen end Nationaløkonomi! Det Samme var Tilfældet i de lærde Skoler. Hvad Universitetet angik, var det maaske beklageligt, at der ikke var Plads for Juristerne til at optage Økonomien; men skulde der optages nye Fag, maatte det sikkert blive andre. Skulde der kun meddeles Juristerne lidt Økonomi, var det ganske overflødig; skulde det læres i større Omfang, var der ikke Plads hertil. Optagelsen af Nationaløkonomi som Fag ved den juridiske Examen vilde fremdeles støde paa de Hindringer, den før havde stødt paa.

Frederiksen mente, at der godt kunde blive Plads hertil. De juridiske Studerende kunde spare megen Tid, hvis de fritoges for at lære, hvad de kunde gaa hen og slaa op i deres Bøger. I Norge sagdes Theologerne at spare et til to Aar, fordi det tillodes dem at notere Parallelsteder.

Rasmussen bemærkede til Matzen, at skulde der i Almueskolen ventes til Børnene kunde læse fuldstændig rent, vilde Økonomien aldrig kunne optages.

Scharling var ikke enig med Matzen i hans mørke Betragtningssmaade. Der kunde gjøres ikke saa lidt selv ved at gjøre Økonomi til et lille Bifag for de juridiske Studerende. Mange vilde fortsætte Studierne paa egen Haand, naar de først vare blevne bragte ind paa dem. En Omordning af den juridiske og den statsvidenskabelige Examen var ønskelig, saaledes at der blev en dømmende og en administrativ Examen; men en saadan Omordning lod sig næppe gennemføre, førend Retsplejen var bleven adskilt fra Forvaltningen. Med Hensyn til Skolerne maatte han bemærke, at de vel ikke vare saa daarligere som Frederiksen mente, men dog langt fra tilfredsstillende. Naar det var blevet udtalt, at Historieundervisningen ikke kunde staa uden Forbindelse med Undervisning i Økonomi, saa skulde han fremhæve, at mange Historikere netop i den senere Tid begyndte at lægge sig efter Statsvidenskaberne, hvortil de fra kompetent Side opfordredes. Det, det gjaldt om, var at agitere, og netop derfor lagde han megen Vægt paa det før fremsatte Forslag om at holde Møder i forskjellige Kjøbstæder; vi kunde i saa Henseende tage Exempel af England, hvor Foreningen «British Society for promotion of social science» holdt aarlige

Møder afvejlende i forskjellige Provinsbyer. I Frankrig havde man efterlignet dette Exempel, og der var der stiftet et Selskab, hvis Formaal det var en Gang aarlig at holde et almindeligt videnskabeligt Møde i Provinsbyer. Der behøvedes ikke nogen særlig Anledning til Afholdelsen af saadanne Møder; thi naar der periodisk afholdtes skandinaviske nationaløkonomiske Møder uden bestemt Anledning, hvad var der saa til Hinder for, at man ligeledes uden særlig Anledning holdt periodiske danske nationaløkonomiske Møder. Det var i alt Fald et Forsøg værd.

Gad var af den Overbevisning, at der godt kunde blive Plads for Nationaløkonomien i Skolerne. Han havde i en Del Aar givet Undervisning i Nationaløkonomi ved Grüners Handelsakademi, og de Erfaringer, han dær havde høstet, gav ham gode Forhaabninger. Uagtet de Mennesker, der kom ind der ofte — ikke altid — mangtede Fordannelse, uagtet det ikke er gaaet op for Publikum, at der trænges til nationalekonomisk Kundskab, og uagtet særlig de Handlende ikke lægge nogen Vægt herpaa, arbejdedes der dog i det Hele med gode Resultater paa Akademiet i dette Fag, og det var kun Enkelte, der sjuskede med det. Naar Sagen grebes an paa en fornuftig Maade, kunde der i kort Tid opnaas Meget. Den nuværende Ordning i de lærde Skoler var meget mangelfuld. Det, man skulde tænke paa, var dog ikke saa meget paa at udskyde Fag, som paa at behandle dem paa en anden Maade. At Undervisning i Nationaløkonomi ikke i de lærde Skoler var forenet med Historieundervisningen, var en stor Fejl; derimod var det mere tvivlsomt, om Undervisning heri kunde indføres i Almueskolen. Undervisningen paa Folkehøjskolerne var meget tarvelig. Han var enig med Matzen i, at Økonomi ikke burde gjøres til Fag for Juristerne; thi saalænge den juridiske Examen er ordnet, saaledes som den er, vilde der ikke opnaas Noget herved. Langt hellere end at indføre Økonomi ved den juridiske Examen vilde han have den indført ved den filosofiske Examen; men allerbedst var det, om den kom ind i Skolerne. Undervisningen heri havde en overordentlig Betydning for Livet, baade det politiske og det praktiske. Der kunde allerede nu udrettes overordenlig meget, hvis de Styrende vilde tage Sagen

i deres Haand; men de manglede Viljen, fordi de ikke endnu se dens Betydning.

Kontorchef Rosendahl sluttede sig til Gad. I 15—16 Aar havde han været Censor ved Examen i Grüners Handelsakademi, og det var hans personlige Erfaring, at der kunde udrettes overordenlig meget for Udbredelse af nationaløkonomisk Kundskab.

Scharling hævdede, at det, der først burde tænkes paa, var Tilvejebringelsen af de fornødne Lærerkrafter. Derfor burde man begynde med at indføre Nationaløkonomien ved den filosofiske Examen.

Assistent i Overretten Friis udtalte sig for en Omordning baade af det juridiske Studium, der nu dreves paa en højst uheldig Maade, og af det statsvidenskabelige. Juristerne kunde trænge til at faa et Kursus i Statsøkonomi, hvorimod de statsvidenskabelige Studenter trængte til mere Jura; deres juridiske Kundskaber vare nu aldeles utilstrækkelige og til Dels til ingen Nytte, da de jo helt manglede Kjendskab til et saa vigtigt Fag, som Processen. Der burde først gennemgaaes et fælles juridisk Kursus; naar det var gennemgaaet, kunde de, der vilde gaa Dommer- og Advokatvejen, studere videre paa Juraen, hvorimod de, der bestemte sig for den administrative Vej, saa skulde tage fat paa Statsvidenskaberne.

Redaktionssekretær Nathanson havde i sin Stilling haft rig Lejlighed til at erfare, at de økonomiske Studier spillede en langt større Rolle, end Mange vare tilbøjelige til at tillægge dem. Der herskede en kolossal Uvidenhed om Betydningen af dem, — og det ikke mindst i selve det juridiske Fakultet. Naar Scharling havde sagt, at det ikke hidtil havde været Professorerne muligt at aabne det store Publikum større Adgang til økonomiske Forelæsninger, saa var dette højst beklageligt. Der burde ogsaa her i Hovedstaden sørges for, at en saadan Adgang blev givet det store Publikum, og særlig var dette af Vigtighed for Handelsstanden. Der paahvilede Professorerne i det statsvidenskabelige Fakultet den Forpligtelse at fremme Alt, hvad der kunde lette Forholdene for de statsvidenskabelige Studerende, og at søge fjærnet Alt, hvad der i saa Henseende

kunde virke hindrende. Der var, efter hvad han fra sikker Kilde havde erfaret, i den nyeste Tid sket en stor Indskrænkning i de Udsigter, de statsvidenskabelig Studerende hidtil havde haft, paa et meget vigtigt Administrationsomraade. — Det var heldigt, at der fremkom en Udtalelse om, at Udvidelsen af økonomiske Studier var ønskelig.

Scharling bemærkede, at de statsvidenskabelig Professorer havde deres Opmærksomhed henvendt paa den Sag, til hvilken Nathanson havde hentydet, men kunde ikke her udtale sig om den.

Matzen replicerede til Friis om det juridiske Studium. Til Scharling bemærkede han, at han ikke fandt det ønskeligt, at der organiseredes to Examinere, saaledes som denne havde ment. Danmark var et lille Land, i hvilket der kun var faa Embeder, hvorfor det var naturligt, at der kun var én Examen, der aabnede Adgang til dem. — Der var allerede flere Maader, hvorpaa økonomisk kundskab kunde udbredes, og med dem burde man foreløbig slaa sig til Ro. Nationaløkonomien burde ikke indføres i Skolerne, især da der ikke i den var mange Hovedpunkter, hvorom man var enig.

Frederiksen fandt det uheldigt at kumulere statsvidenskabelig Examen med den juridiske. Hvad enten man er et stort eller et lille Land, fordres der dog ikke ens Dannelse af Alle.

Kandidat H'ammerik fandt det vigtigt, at der dog gaves de statsvidenskabelige Kandidater Udsigt til at opnaa Noget. Det var af Vigtighed, at Universitetet aabnede sine Døre for Publikum. De to statsøkonomiske Professorer burde ved offentligt bekjendtgjorte Forelæsninger, der rettedes til det store Publikum, bidrage til Udbredelsen af økonomisk Kundskab. I Frankrig blev der i saa Henseende gjort meget mere (Collège de France).

Gad kunde ikke tiltræde den af Matzen antydede Omordning af Examinerne.

Scharling fandt, at der stilledes vel store Fordringer til de statsvidenskabelige Professorer. Førøvrigt stod Universitetets Døre allerede aabne, og det var ikke Professorernes Skyld, hvis

Publikum ikke indfandt sig. Indrykkedes der Bekjendtgørelser i Bladene om Forelæsninger, saa maatte disse være af en særlig Beskaffenhed. — Naar Matzen havde bemærket, at der i Statsøkonomien var saa mange omtvistelige Punkter, saa skulde han dertil svare, at det gjaldt om enhver Videnskab; kun skulde man ikke indføre Stridspunkterne i Skolen.

Hammerik mente, at naar det bekjendtgjordes, at Professorerne vilde tale om det eller det Emne, vilde Publikum nok indfinde sig. Man saa jo hver Aften, hvorledes store Skarer strømmede til Universitetet for at høre de forskjelligste Forelæsninger.

Bankassistent Bing mente, at Stridsspørgsmaalene vanskelig kunde holdes borte fra Skolerne.

Scharling hævdede, at der var et stort Antal ikke omtvistede Spørgsmaal.

Bankdirektør Frederiksen omtalte Foredrag i saadanne Foreninger som Industri- og Arbejderforeningen som et heldigt Middel, hvorved Sansen for Økonomien kunde vækkes.

Gad ytrede, at Bestyrelsen vilde tage under Overvejelse om, hvorvidt Foreningen burde afholde Møder i Kjøbstæderne. Og, efter dertil at være opfordret af Nathanson, tilføjede han, at Bestyrelsen i al Almindelighed skulde tage under Overvejelse, hvad der lod sig gjøre i den her omhandlede vigtige Sag.

Bestyrelsen forbeholdt sig nærmere at bestemme, hvad der næste Gang skulde forhandles; man havde nemlig foreløbig tænkt paa det af N. Christophersen fremsatte Forslag om Dannelsen af kommunale Fonds, men endnu ikke truffet endelig Bestemmelse derom. Næste Møde Torsdagen d. 5 Marts.

Bibliografi.

- Maurice Block, Nationaløkonomiens Begyndelsesgrunde. Prisbelønnet af det franske Akademi. Overs. paa Dansk. (Høst).
 Christophersen, Om kommunale Fonds til Alderdomsfor-
 sørgelser og Understøttelser. Et Bidrag til Arbejderspørgs-
 maalets Løsning.